

ข้อมูลทั่วไปตำบลพระยีน อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น

ที่ตั้งและขอบเขตการปกครอง

ตำบลพระยีน เป็นตำบลหนึ่งใน ๕ ตำบล ของอำเภอพระยีน เป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอพระยีน มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๖๓.๔ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอพระยีน มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลบ้านหว้า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลหนองแวงและตำบลขามป้อม อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลป่ามะนาว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลท่าศาลา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลพระยีนแบ่งเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น ๒ ลักษณะ คือ

๑. เขตเทศบาล ประกอบไปด้วย

- เทศบาลตำบลพระยีน จำนวน ๔ หมู่บ้าน นายวิเชียร สีชาติ เป็นนายกเทศมนตรี
- เทศบาลตำบลพระยีนมีมงคลจำนวน ๑๓ หมู่บ้าน นายไชโรจน์ วันเพชร เป็นนายกเทศมนตรี

๒. องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ๑๗ หมู่บ้าน

หมู่ที่ ๑ บ้านพระยีน	ผู้ใหญ่บ้าน	นางละมัย ภูมิพระบุ
หมู่ที่ ๒ บ้านหัวบึง	ผู้ใหญ่บ้าน	นายพนมพร กองจร
หมู่ที่ ๓ บ้านนาล้อม	ผู้ใหญ่บ้าน	นายไพบุลย์ อ่อนอยู่
หมู่ที่ ๔ บ้านโนนบ่อ	กำนัน	นายเผ่า แสนแป้
หมู่ที่ ๕ บ้านหนองคู	ผู้ใหญ่บ้าน	นายสากล วงษาหาร
หมู่ที่ ๖ บ้านป่าหม้อ	ผู้ใหญ่บ้าน	นางประทุมพร บุรพวง
หมู่ที่ ๗ บ้านหินเหิบ	ผู้ใหญ่บ้าน	นายนิพนธ์ โมดำ
หมู่ที่ ๘ บ้านแก่นประตู	ผู้ใหญ่บ้าน	นายมนูญ บัวศรี
หมู่ที่ ๙ บ้านป่าสำน	ผู้ใหญ่บ้าน	นางไพรวรรณ พาจันทร์
หมู่ที่ ๑๐ บ้านป่าสำน	ผู้ใหญ่บ้าน	นายวิยล ฝุยคำพิ
หมู่ที่ ๑๑ บ้านป่าหม้อ	ผู้ใหญ่บ้าน	นายสนุก นาทเหนือ
หมู่ที่ ๑๒ บ้านโนนบ่อ	ผู้ใหญ่บ้าน	นายจิตร จุดสี
หมู่ที่ ๑๓ บ้านศิลาทิพย์	ผู้ใหญ่บ้าน	นายสิทธิชัย ศรีบุญเรือง
หมู่ที่ ๑๔ บ้านพระยีน	ผู้ใหญ่บ้าน	นางวารุณี บุรณศิริ
หมู่ที่ ๑๕ บ้านโนนบ่อ	ผู้ใหญ่บ้าน	นายบุญนาค นามภู
หมู่ที่ ๑๖ บ้านหินเหิบ	ผู้ใหญ่บ้าน	นายสมพงษ์ พรหมรังสี
หมู่ที่ ๑๗ บ้านหัวบึง	ผู้ใหญ่บ้าน	นายสมจิตร ทองคำ

เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและตำบล ตลอดจนหมู่บ้านในตำบลสามารถติดต่อได้สะดวก โดยทางรถยนต์เส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ดังนี้

๑. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๒๐๖๒ (ขอนแก่น – มัญจาคีรี) ผ่านตำบลพระยืน ,ตำบล ขามป้อม
๒. ทางหลวงชนบท ชก. ๑๒๐๙๔ (บ้านป่าसान – โนนคูณ) ผ่านตำบลพระยืน
๓. ถนนสายพระยืน – แก่นเท่า ผ่านบ้านป่าหม้อ – หินเห็บ
๔. ถนนสายบ้านป่าหม้อ – บ้านกระเต็ง (ต.ป่ามะนาว อ.บ้านฝาง) ผ่านบ้านหนองคู ถนนทุกสายติดต่อกันได้สะดวกตลอดปี

ลักษณะการตั้งบ้านเรือน

การตั้งบ้านเรือนของประชากรส่วนมากตั้งบ้านเรือนอยู่ในกลุ่มรวมกันตามถนนสายต่าง ๆ และบริเวณบ้านส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ และมีบางส่วนกระจายตามไร่นาของตัวเอง

ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลพระยืน มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นลูกคลื่นลาดเทจากด้านทิศตะวันตกไปด้านทิศตะวันออก ลงสู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำชี และบริเวณแก่งกุดโศก ของเขตตำบลบ้านไต้ และตำบลหนองแวง ทางด้านทิศตะวันออก จากลักษณะดังกล่าว พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลพระยืนจะเป็นที่ดอน ดูจากแผนที่ทหารจะมีความสูงเหนือระดับน้ำทะเลระหว่าง ๑๗๐-๒๓๐ ฟุตขึ้นไป พื้นที่ส่วนมากของเขตอำเภอพระยืนจะมีสภาพพื้นที่ดอนมากกว่าพื้นที่ลุ่ม ซึ่งเหมาะสำหรับการปลูกพืชไร่และไม่ผลมากกว่าการทำนา เพราะดินจะอุ้มน้ำไม่ดี ส่วนทางด้านทิศตะวันออกบริเวณลุ่มน้ำชีซึ่งอยู่ในเขตตำบลหนองแวง ตำบลบ้านไต้ และตำบลพระบุ เป็นพื้นที่ลุ่มเหมาะสำหรับการทำนา แต่ในฤดูฝนบางปีจะมีน้ำท่วมทำให้พืชผลได้รับความเสียหาย

ทรัพยากรดิน

ความอุดมสมบูรณ์ของดินในตำบลพระยืนจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับแหล่งวัตถุดิบกำเนิดดิน ลักษณะภูมิประเทศที่ตั้ง ซึ่งสามารถแบ่งดินออกตามลักษณะกำเนิดของดินออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

๑. ดินที่เกิดในที่ราบต่ำ บริเวณนี้จะราบเรียบหรือค่อนข้างเรียบส่วนใหญ่จะใช้ในการทำนา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้
  - ๑.๑. ดินร่วนทรายมีหน้าดินลึกเป็นดินที่มีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ การระบายน้ำและเป็นกลุ่มดินที่พบมาก เช่น ดินชุดร้อยเอ็ด
  - ๑.๒. ดินเค็ม ลักษณะเป็นดินร่วนทราย ดินทรายมีชั้นหินเกลือรองรับอยู่ด้านล่าง พบเห็นได้ทั่วไปในเขตตำบลพระยืนหรือบริเวณใกล้เคียงว่าการอำเภอพระยืน
  - ๑.๓. ดินที่เกิดบนที่ลาดชัน เกิดในสภาพพื้นที่ปานกลางและที่สูง ซึ่งแบ่งออกตามลักษณะที่พบได้แก่ บริเวณตำบลพระยืน ที่ติดกับเทือกเขาภูเม็ง ทางด้านทิศตะวันตก
๒. ดินที่มีหน้าดินลึก ระบายน้ำแต่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื่องจากโครงสร้างเป็นดินทรายผ่านการใช้ประโยชน์มานาน มีการชะล้างพังทลายสูง ดินชุดนี้ ได้แก่ ชุดร้อยเอ็ด ชุดโคราช ชุดสตึก ดินกลุ่มนี้เป็นดินที่มีการพบมากที่สุดและกระจายทั่วไปในตำบลพระยืน, ขามป้อม, ตำบลหนองแวง
๓. ดินที่มีเศษหินลูกรังปนจะพบกวาดและลูกรังอยู่ในระดับลึกบางส่วนใช้ทำนาไม่ได้ พบทั่วไปในบริเวณตำบลพระยืนได้แก่ ดินชุดโคราช , โพนพิสัย

สมรรถนะของดิน

ดินชุดร้อยเอ็ด

มีประมาณ ๔๙% ของพื้นที่ สภาพเรียบหรือค่อนข้างเรียบ เนื้อดินมีลักษณะร่วนปนทราย สีน้ำตาลเข้มจนถึงสีเทา มีความเป็นกรด - ด่าง ๕.๐ - ๕.๕ ปริมาณอินทรีย์วัตถุจะมีน้อย เหมาะสำหรับการทำนาปานกลาง

บริเวณที่พบดินชุดร้อยเอ็ด คือ บริเวณทิศตะวันตกบ้านพระยีน ตำบลขามป้อม, ตำบลหนองแวง, และตำบลบ้านไต้

ดินชุดโคราช

มีประมาณ ๔๕ % ของพื้นที่ตำบล เป็นเนื้อดินทราย สีน้ำตาลดำเข้มปนเทา หน้าดินลึก ความลาดชัน การระบายน้ำดีปานกลาง มีความเป็นกรด - ด่าง ๕.๐ - ๖.๑ % มีอินทรีย์วัตถุต่ำ เหมาะใช้สำหรับการปลูกพืชไร่, ไม้ผล บริเวณที่พบ ตั้งแต่ตำบลพระยีน, ตำบลหนองแวงและตำบลขามป้อม

ดินชุดราชบุรี, ดินชุดสะตึก, ชุดโพธิ์พิสัย จะพบประมาณ ๑๐% ของพื้นที่จะมีลักษณะหน้าดินลึก ระบายน้ำดี ค่าความเป็นกรด - ด่าง ๕.๐ - ๖.๐% ดินชุดนี้มีแร่ธาตุอาหารต่ำมาก จะพบมากในบริเวณที่เดียวกันกับดินชุดโคราช พบกระจายอยู่ทั่วไป

การแพร่กระจายของดินเค็ม

การแพร่กระจายของดินเค็มในเขตตำบลพระยีน มีอยู่กระจายทั่วไปเกือบทุกหมู่บ้านแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. บริเวณกระทบมาก ได้แก่ ตำบลพระยีนบ้านโนนบ่อทั้ง ๓ หมู่บ้าน บ้านหัวบึง หมู่ ๒ บ้านพระยีน หมู่ ๑ บ้านป่าसान หมู่ที่ ๙-๑๐
๒. บริเวณกระทบน้อย หมู่ที่ ๗, ๑๓
๓. บริเวณที่มีชั้นเกลืออยู่ชั้นล่าง มีกระจายทั่วไปทุกหมู่บ้านในตำบลพระยีน

ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญในตำบลพระยีนประกอบไปด้วย

๑. ลำห้วยยาง มีต้นกำเนิดจากบ้านหินเหิบ ไหลผ่านตำบลพระยีนทางด้านทิศเหนือลงสู่แก่งน้ำค้อน ที่บ้านหว้าตำบลบ้านหว้า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
๒. ลำห้วยอ้อย ต้นกำเนิดบริเวณด้านทิศใต้บ้านป่าหม้อ หมู่ที่ ๑๑ เป็นลำห้วยที่ต้นเขิน มีขนาดเล็ก

นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำสร้างขึ้นใหม่ และมีการขุดลอก แหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อผลิตน้ำประปา เช่น หนองพระยีน, หนองกาม ตำบลพระยีน หนองแวง, หนองหญ้าขาวนาก ตำบลหนองแวง และยังมีฝายน้ำล้นกับลำห้วยต่าง ๆ รวมถึงสระน้ำในไร่นา บ่อน้ำ บาดาลอีกกระจายอยู่ทั่วไป เพื่อใช้ประโยชน์อุปโภคและใช้ในการเกษตร